

Utwór architektoniczny jako przedmiot prawa autorskiego / Jakub Chwalba. – Stan prawny na 10 stycznia 2018 r. – Warszawa, 2018

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Wstęp	17
Rozdział I	
Utwór architektoniczny - pojęcie	23
1. Architektura - cechy	24
1.1. Organizowanie przestrzeni poprzez budowlę	24
1.2. Zaspokajanie potrzeb materialnych (użytkowość)	29
1.3. Zdolność zaspokajania potrzeb duchowych	30
1.4. Podsumowanie	32
2. Architektura <i>sensu stricto</i> i architektura <i>sensu largo</i>	32
2.1. Urbanistyka	36
2.2. Utwór architektoniczno-urbanistyczny	37
2.3. Architektura wnętrz	39
2.4. Architektura krajobrazu	41
2.5. Architektura ogrodów (architektura ogrodowa)	42
2.6. Mała architektura	43
2.7. Zapożyczanie terminu „architektura”. Architektura okrętów	44
2.8. Podsumowanie	45
3. Architektura a inne rodzaje sztuk plastycznych	46
3.1. Architektura a rzeźba	47
3.2. Graficzne przedstawienia architektury	56
4. „Utwór architektoniczny” w przepisach ustawy o prawie autorskim	63
5. Struktura dzieła architektury	69
5.1. Funkcja, konstrukcja, forma	70
5.1.1. Funkcja	71
5.1.2. Konstrukcja	73
5.1.3. Forma	75
5.1.4. Podsumowanie	88
5.2. Architektura a teoria warstwowej budowy utworu	90
5.2.1. Treść utworu architektonicznego	92
5.2.2. Warstwa formy	97
5.2.3. Podsumowanie	101
6. Problem „architektoniczności” utworu na gruncie ustawy o prawie autorskim	102
6.1. Cecha dobra niematerialnego?	102
6.2. Cecha nośnika?	104
6.3. Utwór architektoniczny jako utwór „przeznaczony do budowania”?	105
6.4. „Architektoniczność” jako cecha sposobu eksploatacji	106
6.4.1. Dzieło architektury (budowla) a utwór	106
6.4.2. „Utwór architektoniczny” - niezdefiniowana kategoria normatywna	107

6.4.3. „Utwór architektoniczny” - utwór eksploatowany w sposób architektoniczny	108
7. „Utwór architektoniczny” - wnioski	108
7.1. Pojęcie utworu architektonicznego	108
7.2. Utwór architektoniczny a inne kategorie utworów	110
7.3. Połączenia utworów różnych kategorii	114

Rozdział II

Uzasadnienie ustanowienia prawa autorskiego a przedmiot ochrony. Dzieła architektury w konwencji berneńskiej **117**

1. Uzasadnienie prawa autorskiego a przedmiot ochrony	117
1.1. Wynagrodzenie za pracę	119
1.2. Osobowość twórcy	121
1.3. Utylitaryzm. Produktywność intelektualna	126
1.3.1. Produktywność intelektualna w dziedzinie architektury	129
1.3.2. Utylitaryzm a polskie prawo autorskie	133
1.4. Prawo podstawowe do udziału w życiu kulturalnym	133
1.5. Prawo autorskie w konstytucji RP	142
1.5.1. Prawo autorskie a własność	143
1.5.2. Prawo autorskie a prawo do kultury	150
1.5.3. Majątkowe prawo autorskie - prawo do kultury czy zasada wolności majątkowej?	154
1.6. Wspólny rynek - motyw harmonizacji prawa autorskiego w Unii Europejskiej	157
1.7. Uzasadnienie ochrony a przedmiot prawa autorskiego.	
Podsumowanie	165
2. Geneza autorskoprawnej ochrony dzieł architektury w konwencji berneńskiej	172
3. „Artystyczny charakter”. Utwór architektoniczny jako dzieło sztuki	177
4. Podsumowanie	179

Rozdział III

„Utwór” w ustawie o prawie autorskim **183**

1. Przedmiot prawa autorskiego	183
2. Przejaw działalności twórczej	184
3. Indywidualny charakter	187
4. Wytwór ludzkiego intelektu	195
5. Jedność utworu	198
6. Znaczenie katalogu dla wykładni pojęcia utworu	200

Rozdział IV

Indywidualny charakter dzieła architektury **205**

1. Indywidualny charakter - utworu czyjego nośnika?	205
1.1. Utwór, nośnik, ustawienie	205
1.2. Skala - właściwość utworu czy jego nośnika?	206
1.3. Dostosowanie do otoczenia	208
1.3.1. Otoczenie jako kryterium oceny indywidualnego charakteru dzieła	209
1.3.2. Otoczenie jako składnik utworu	210

1.3.3. Otoczenie jako wytyczna projektowania	213
1.4. Światło	213
1.5. Podsumowanie	215
2. Wytyczne konstrukcji i funkcji a indywidualny charakter utworu	215
3. Kształtowanie się standardów w architekturze	220
3.1. Wymagania zamawiającego	220
3.2. Ekonomizacja	221
3.3. Wymogi zastanego środowiska	222
3.4. Wymagania prawne	223
3.5. Możliwości techniki i inżynierii	224
3.6. Domena publiczna	225
3.7. Podsumowanie	228
4. Wykluczenie standardu	228
5. Zakres ochrony utworu architektonicznego	235
5.1. Wyłączenie ochrony idei	236
5.1.1. Pomysł w architekturze	241
5.1.2. Styl w architekturze	242
5.1.3. Ochrona pomysłów a Kodeks Etyki Zawodowej Architektów	243
5.2. Ochrona funkcji i konstrukcji	246
5.3. Ochrona fragmentów budowli	252
6. Podsumowanie	253

Rozdział V

Twórczość niesamoistna	255
1. Postacie, konsekwencje i kryteria rozróżniania	255
2. Opracowanie, plagiat i inspiracja w architekturze	258
3. Twórczość niesamoistna w dziedzinie architektury	263
3.1. Twórczość niesamoistna na etapie powstawania utworu architektonicznego	264
3.1.1. Twórczość zależna	264
3.1.2. Współautorstwo	268
3.2. Przeróbki utworów ucieleśnionych w budowlach	269
3.2.1. Przebudowy	269
3.2.2. Kontynuacje	271
3.2.3. Rewaloryzacje, rekonstrukcje, renowacje	273
3.2.4. Miniatury i problem twórczości przez eliminację	275
3.3. Niebudowlane przeróbki utworów ucieleśnionych w budowlach	277
3.4. Architektura jako treść utworów z innych dziedzin twórczości	283
3.4.1. Malarstwo i rysunek	284
3.4.2. Fotografia	284
3.4.3. Dzieło audiowizualne	288
3.4.4. Dzieło literackie	289
4. Podsumowanie	289

Rozdział VI

Przepisy szczególne dotyczące utworów architektonicznych	291
1. Konwencja berneńska	291
2. Ustawa o prawie autorskim	295
2.1. Dozwolony użytek prywatny	296

2.2. Istotne interesy twórcze	298
2.3. Nieprzystąpienie do rozpowszechniania	302
2.4. Nadzór autorski	305
2.4. Nabycie egzemplarza projektu	312
2.5. Odbudowa i remont obiektu budowlanego	315
2.6. Ustawy wcześniejsze	317
2.7. Podsumowanie	320

Rozdział VII

Utwór architektoniczny a przepisy szczególne dotyczące utworów plastycznych **323**

1. Stosowanie przepisów dotyczących utworów plastycznych w odniesieniu do utworów utrwalonych w postaci budowli	323
1.1. Koncepcja I. Utwór architektoniczny nie jest utworem plastycznym w świetle ustawy	325
1.2. Koncepcja II. Budowla może ucieleśniać twórczość plastyczną i architektoniczną	329
1.3. Koncepcja III. Każdy utwór architektoniczny to utwór plastyczny	332
1.4. Podsumowanie	335
2. Droit de suite i pozostałe przepisy dotyczące utworów plastycznych	336
3. Utwory związane z architekturą (rysunki, projekty, modele)	340
4. Podsumowanie	342

Wnioski końcowe **345**

Bibliografia **353**